

REKO – Direkt från producenten till konsumenten utan mellanhänder

Inom REKO-försäljnings- och distributionsmodellen av närmat (Rejal konsumtion - Reilua kuluttamista) beställer konsumenterna mat direkt från närmatsproducenterna utan mellanhänder. REKO-ringarna fungerar som slutna grupper via Facebook, där beställningar och leveranser bestäms. Tilläggsinformation om REKO www.aktasmak.fi.

REKO-ring = sluten Facebook-grupp, där beställningar och leveranser bestäms

REKO-administratör = REKO Facebook-gruppens tekniska administratör

REKO-aktör = företag/person, som säljer produkter inom REKO-ringen

REKO-leverans = i förväg överenskommet evenemang, som meddelats i Facebook, där REKO-aktörerna överläter i förväg beställda produkter till konsumenter via en REKO-ring. REKO-leveransen kan ske till exempel en gång i veckan eller varannan vecka. Varje REKO-ring bestämmer själv leveransfrekvensen.

REKO-administratör

(=REKO Facebook-gruppens tekniska administratör)

- REKO- administratören instruerar REKO-aktörer att bekanta sig med verksamhetsprinciperna för REKO samt med nedanstående direktiv i livsmedelslagstiftningen som gäller REKO-aktörer.
- REKO- administratören är ingen återförsäljare och är därför inte ansvarig för produkter som saluförs inom REKO-ringen, utan REKO-aktören själv svarar för att produktinformationen riktighet, tillräcklighet samt lagenlighet uppfylls.

Direktiv för REKO-aktörer

(= företag/person, som säljer produkter i en REKO-ring)

- REKO-aktören bär själv ansvaret för försäljningen av produkterna
- REKO-aktören bär ansvaret för livsmedlens säkerhet
- REKO-aktören bär ansvaret för riktigheten i konsumentinformationen som lämnas (bl.a. ingrediensförteckning, allergener, hållbarhetstid osv.)
- Vid lämnande av allmän konsumentinformation ska EU:s förordning om konsumentinformation (Europaparlamentets och rådets förordning EU Nr 1169/2011; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1453280332428&uri=CELEX:02011R1169-20140219>) beträffande förpackade livsmedel följas, och beträffande icke-förpackade livsmedel nationella Jord- och skogsbruksministeriets förordning om lämnande av konsumentinformation åt konsumenter 843/2015 (www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140834). Därtill ska vid behov produktspecifika speciallagstiftningens krav på märkningar tas i beaktande. I en tvåspråkig kommun ska obligatoriska förpackningsmärkningar på förpackade livsmedel som säljs eller i övrigt överläts göras åtminstone på finska och svenska språket; i en enspråkig kommun räcker det med märkningar på det språk som används i ifrågavarande kommun.
- REKO-aktören ska i Facebook-gruppens försäljningsannons lämna konsumentinformation för de livsmedel som saluförs, antingen i form av produktinformationsförteckning eller som link till hemsidan, där ovanstående uppgifter finns att tillgå. Konsumentinformationen kan också meddelas i produktfilen för REKO-ringens Facebook-grupp, och som finns till alla kunders

påseende vid köptillfället. Aktören kan självfallet inte alltid ge all varierande information (t.ex. sista användningstidpunkten), men vid leveransögonblicket ska kunden ges all obligatorisk information. De obligatoriska förpackningsmärkningarna ska finnas tillhanda innan köpet görs, och de ska framläggas i bifogat material vid distansförsäljning eller levereras på andra lämpliga sätt, som aktören inom livsmedelsbranschen klart ska informera om. Vid leveranstidpunkten ska all obligatorisk information finnas tillhanda. Om icke-förpackade livsmedel saluförs med distanskommunikationsmedel (t.ex. via Facebook), ska information gällande dem också vara accessibel.

- Beträffande förpackade livsmedel ska konsumentinformationen i princip finnas på livsmedelsförpackningens etikett eller på förpackningen. Konsumentinformation om icke-förpackade livsmedel (gäller också produkter som förpackats enligt konsumentens önskemål och förpackade för omedelbar försäljning (omedelbar försäljning = förpackning och försäljning av livsmedel inom ett dygn) kan också ges muntligt, med hjälp av en skylt eller i en broschyr. Kraven i produktspecifik lagstiftning ska också beaktas vid lämnande av information. Grundprincipen med konsumentinformation är, att kunden inte får vilseledas.

Direktförsäljning av primärprodukter (= anmälan om primärproduktionsställe)

- I anmälan om primärproduktionsställe ska direktförsäljning av primärprodukter omnämnas (vad, var och bedömning av mängder)
- Produkter inom primärproduktion är bl.a. hönsägg, fisk (orensad eller rensad på fartyg), viltbråd (som oflådd), vegetabilier (frukter, bär och grönsaker) samt spannmål och svampar, honung, vilda bär och svampar, obehandlad mjölk och råmjölk.
- Primärprodukter kan, med anmälan om primärproduktionsställe (www.aktasmak.fi/suoramyyniti/alkutuotanto_swe.php?v=alkutuotanto), säljas årligen direkt till konsumenter inkl. försäljning som sker via REKO sammanlagt i sådan mängd som regleras i Statsrådets förordning VNa 1258/2011 § 2. Undantag: obehandlad mjölk eller färsk råmjölk får inte transporteras till REKO-leverans, istället sker försäljning och överlåtelse av obehandlad mjölk endast från mjölkgården direkt till kunden. Om den årliga försäljningen direkt till konsumenten överskrider gränsvärdena, ska primärproduktionsaktören göra livsmedelslokalanmälan om direktförsäljning av primärprodukter. Gränsvärdena finner du på www.aitojamakuja.fi/suoramyyniti/alkutuotanto_swe.php?v=alkutuotanto och i förordningen 1258/2011.
- Livsmedelslokalanmälan ska ALLTID göras om direktförsäljning av kött från husdjur (KÖTT är inte en primärprodukt med undantag av oflådd vilt)
- med anmälan om primärproduktionsställe kan primärprodukter säljas vid REKO-leverans också till dem, som inte har beställt produkter i förväg, så länge den årliga försäljningsmängden förblir under 1258/2011 § 2.
- transport av primärprodukter, som aktören själv sköter om, ingår anmälan om primärproduktionsställe och ingen separat anmälan behöver göras.
- Om REKO-aktör transporterar andra företagares primärprodukter (personbilstransporter inte medräknade), ska hen skaffa yrkestrafiktillstånd.
- anmälan om primärproduktionsställe -blanketten finns på kommunens webbplats.

- Ytterligare information: www.aktasmak.fi/direktforsaljning → Direktförsäljning av primärprodukter

Tillverkning och försäljning av livsmedel (= försäljning med anmälan om livsmedelslokal)

- Aktör inom livsmedelsbranschen kan med sin (befintliga) anmälan om livsmedelslokal tillverka, sälja och transportera livsmedel via REKO-ringar.
- Om aktör inom livsmedelsbranschen i samband med REKO-leverans säljer produkter också till dem, som inte har beställt produkter i förväg, ska aktören registrera sig som mobil livsmedelslokal och informera om denna försäljning 4 dygn före REKO-leveransen till livsmedelsmyndighet på den ort, där produkterna säljs till kunderna. Aktörens meddelande om mobil livsmedelslokal till ny ort-blanketten finns på Eviras webbplats www.evira.fi/portal/se/om+evira/blanketter+och+anvisningar/livsmedel/
- Aktör inom livsmedelsbranschen ska ha en uppdaterad egenkontrollplan, som beskriver företagets verksamhet.
- Transport av livsmedel utgör en del av företagets egenkontrollplan och detta ska också informeras om i samband med anmälan om livsmedelslokal. Det mest centrala i transporten av livsmedel är att försäkra sig om produkternas rätta temperatur då kyl-/värmekedjan ska vara oavbruten.
- Om REKO-aktör transporterar över 2 h livsmedel som lätt förfar, i bil/kylutrymme och transporten ansluter sig till försäljningsevenemang, ska transporten vara försedd med ett registrerande temperaturuppföljningssystem. Undantag: Ifall du levererar produkter direkt till konsument eller primärprodukter bort från primärproduktionsplatsen, behöver du ingen registrerande uppföljning av temperatur.
- Om REKO-aktör transporterar andra företagens livsmedel (med undantag av personbilstransporter), ska hen skaffa ett yrkestrafiktillstånd.
- Blankett för anmälan om livsmedelslokal finns på kommunens webbplats.
- Ytterligare information: www.aktasmak.fi/direktforsaljning → Tillverkning och försäljning av livsmedel

Privatperson:

- Privatperson behöver inte göra anmälan om livsmedelslokal om tillverkning och försäljning av produkter som är förenade med låg risk (såsom bakverk som står sig i rumstemperatur, jullådor som gräddats i ugn) eller anmälan om primärproduktionsställe om försäljning av överlops grönsaksskörd. Det här fråntar dock inte aktören skyldigheten att verka enligt god hygienpraxis samt att informera konsumenten om bl.a. produktens ingredienser, allergener, hållbarhet samt förvaringstemperatur i enlighet med förordningen om konsumentinformation.
- Men, ifall privatperson tillverkar till försäljning livsmedel som förfar lätt (fiskar och fiskrom, kräftdjur, kött och köttprodukter, mjölk, grädde, färskostar, bageriprodukter som lätt blir dåliga, till exempel smörgås- och fylltårter), ska anmälan om livsmedelslokal om verksamheten (tillverkning och försäljning) göras i normal ordning.
- Försäljning av livsmedel som tillverkats hemma är beskattbar inkomst, och det ska meddelas beskattaren med personens egen förhandsifyllda skatteadeklaration. Då försäljningens omsättning överstiger gränsen för 10 000 euro, anses verksamheten näringsidkande, i vilket fall också mervärdesskatt ska betalas. Senast i det här skedet borde anmälan om livsmedelslokal om tillverkning och försäljning av livsmedel göras.

Ytterligare information:

Förordningen om konsumentinformation

www.evira.fi/portal/se/livsmedel/tillverkning+och+forsaljning/paskrifter+pa+forpackningar/
www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2014/20140834

Allergenerna

www.evira.fi/portal/se/livsmedel/information+om+livsmedel+/matallgener/

Anmälan om livsmedelslokal

<http://www.evira.fi/portal/se/livsmedel/tillverkning+och+forsaljning/livsmedelslokaler/>

Mobila livsmedelslokaler

www.evira.fi/portal/se/livsmedel/tillverkning+och+forsaljning/livsmedelslagstiftning/livsmedelslokaler

Beskattning

www.vero.fi

Tillverkning och försäljning av livsmedel som är förenad med låg risk

www.aktasmak.fi/direktforsaljning

Yrkestrafiktillstånd

www.trafi.fi

Koordinationsprojektet inom närmat (Åbo universitets Brahea centrum) har sammanställt denna REKO-guide. Guiden har utarbetats av en arbetsgrupp, där Evira, jord- och skogsbruksministeriet, MTK och SLC samt Maa- ja kotitalousnaisten keskus är representerade.

Ytterligare information på www.aktasmak.fi -platsen REKO.

